

ה"ק אדמו"ר מאשינה שליט"א
דברים שנאמרו ע"י

בקשה :

אנו עוסקים בזיכוי הרבים לענות אמן כהלכה, ומבקשים ברכה להצלחה בענין;

תשובה :

השי"ת יתן לכם עצה נכונה בענין המהלך הנכון איך ללמד ולחזק הלכות אלו.

ויעזור השי"ת שאכן

תהיה הצלחה במהלך הזה ע"כ לשוה"ק.

ה"ק אדמו"ר מאשינה שליט"א
דברים שנאמרו ע"י

להגה"צ רבי אהרן דירנפלד שליט"א, ראש ישיבה לצעירים לחסידי בעלזא,

על השאלה מתי להניח תפילין דר"ת

וזו התשובה: לכתחילה הכי חשוב וטוב להניחם רק אחר קדיש שאחר עלינו וללמוד עם תפילין דר"ת.

ובאמצע חזרת השי"צ בשום פנים ואופן לא להניחם.

ובשעת הדחק ביותר מותר להניחם בין תפלת לחש לתפלת השי"ץ

לזכות מרן אדמו"ר

רבי ישכר דוב בן מרים שליט"א

צדיצר בקדשו על מעלת עניית אמן כהלכה

א. איתא בחז"ל דיבורים גדולים, כאשר עונים אמן אחר המברך, ומכוונים בשמיעת הברכה - הכוונה של הברכה, ובעניית האמן מכוונים כראוי באמירת אמן.

וכן איתא שצריך להיזהר ב'אמן' שהוא סוף וסיום של הברכה, וצריך

לעורר את הש"ץ, להמתין עד שהציבור עונין אמן, הרי חוץ ממה שאסור זה גם פשוט לא שייך לומר אמן במהירות, ואין יוצאים ידי חובה, כדאיתא בגמרא ובשלחן ערוך: ששיעור אמן הוא כדי אמירת ג' תיבות 'קל מלך נאמן' זה הוא השיעור של עניית אמן ובפחות מזה לא שייך לכוון כראוי.

וצריך לכוון באמירת אמן, בכוונת הברכה, ובפשט של הברכה, וכן שמאמינים את הברכה, ומבקשים מהקב"ה שימלא זאת.

כל ברכה כוונתה באופן אחרת של תוכן אותה ברכה, מצטרפים לדברי השבח והתהילה, ובבקשות גם מבקשים מהש"ת שיקבל את הבקשה ויתקיימו הדברים.

ועל כן צריך להיזהר, שהחזן לא ימשיך את הברכה הבאה עד אחר גמר עניית אמן על ידי העונים, שאם לא כן כשיש עונים, הרי זה כמו שאומר: 'ברוך את ה' רופא חולי', ומתחיל תיכף ברך עלינו, והרי הוא עדיין לא סיים את הברכה. וכן הוא ממש בעניית 'אמן' שעניית אמן הוא סיום הברכה, וצריך להיזהר שלא יתחילו את הברכה שאחריה, קודם שהציבור גמרו את עניית אמן.

ב. ואם עבר והתחיל את הברכה שלאחריה לפני שענו הצבור אמן, הרי למעשה אי אפשר להתחיל אז לענות, כי יש בזה חשש סכנה גדולה אם יענה, כמש"א בגמרא [ברכות מ"ז]. אין עונין אמן יתומה וכו' יעו"ש.

לכן צריך לראות ולהיזהר מאוד מאוד, שבשעת סיום הברכה, ימתין הש"ץ עד שיסיימו הציבור אמן. ורק אז יתחיל את הברכה שלאחריה, לפי שאמן הוא הסוף והסיום של הברכה.

ג. עוד איתא בחז"ל [שם ברכות מ"ז]. שצריך להיזהר שלא יהא אמן חטופה, או אמן יתומה. ובגמרא שם איתא: שזה חמור מאוד, אם אחד עונה אמן חטופה ובביאור הפשט 'חטופה', ישנם ב' ביאורים בראשונים ושניהם נפסקו להלכה בשו"ע בסימן קכ"ד סעיף ח' ולכן יש להיזהר בהם מאוד. יש שמבארים [רש"י הק' ועו"ר] דהיינו שידקדק באל"ף שתהיה ניכרת היטב. ויש מבארים [הערוך הק' ועו"ר] שלא יקדים ויענה אמן, קודם שיסיים המברך את סיום

הברכה, שאסור לענות אמן קודם שהש"ץ גמר את הברכה. ואפילו אם הש"ץ אוחז בסוף הברכה אבל עדיין לא סיים את התיבה האחרונה לגמרי, וכבר ענו אמן, כתוב בראשונים ובאחרונים שזה אמן חטופה. ועל כך איתא בגמרא שזה חמור מאוד [עי"ש]. על כן צריך להיזהר שרק אחר סיום הברכה יענו אמן, ולא קודם לכן ולפעמים זה גם כן יכול להיגרם, על ידי שהש"ץ מאריך באות אחת קודם שיסיים, והציבור כבר עונים על כך אמן, שחושבים שכבר סיים את הברכה. והרבה פעמים הש"ץ אומר רופא חולי

עמו ישראל...ל, ומאריך באל"ף של ישראל, באמירת רופא חולי עמו ישראל, ועדיין לא אמר את הלמ"ד של ישראל, והציבור חושבים שכבר סיים, ועונים אמן, וזה נורא. ועל כן צריך להאזין לתפילת הש"ץ, ובאם אומר כך, יש להיזהר שלא לענות עדיין אמן, שאם

לא כן הרי זה אמן חטופה. וכן מוטל על הש"ץ להיזהר, לחתוך את סיום הברכה ולא להשתהות בזה, ולא להאריך אלא לגמור תיכף, כדוגמת: 'רופא חולי עמו ישראל'. ולא ישראל...ל, שאז הציבור יכול לחשוב שכבר סיים הברכה, ועונים אמן. ועל ידי שיקפיד לחתוך היטיב התיבה האחרונה שבסוף הברכה יוכלו הציבור לענות על ברכותיו אמן כהלכה.

ד. ובאם החזן אינו מקפיד על כך, ומאריך באות האחרונה, אזי צריכין הציבור להיזהר מלענות, עד לאחר שיסיים הש"ץ את האות האחרונה של המילה האחרונה של הברכה, שלא יהא אמן חטופה ח"ו וכמו שנתבאר.

ה. ומידה טובה מרובה על ידי שמתחילים לשים לב לדברים הללו ונזהרים:

- א - שלא לענות קודם שסיים כל תיבה אחרונה של הברכה.
- ב - ושלא להתחיל לענות לאחר שהתחיל ברכה הבאה כלל וכלל ח"ו.
- ג - וגם הש"ץ ימתין מלהתחיל ברכה הבאה עד שיסיימו הציבור ענייתם, כדי שיוכלו לשמוע ולכוון לברכות הבאות שמברך את הש"ת כדין הטור והשו"ע.
- ד - וגם ישימו לב שכל אות מאותיות האמן תהיה ניכרת היטב בענייתם.
- ה - וגם יאריכו בעניית אמן כדי שיעור אמירת ג' תיבות - עי"ז יזכו לאריכות ימים ושנים בטובה וברכה, ויכולים להיפטר עי"ז מרוב הצרות, גם זוכים עי"ז לקבלת התפילות כדאיתא בזה"ק וילך על הפסוק פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים - שהנזהר בעניית אמן כהלכה ובכוונה זוכה לפתיחת שערי שמים לתפילותיו, וממילא נזכה כבר בזכות זה לגאולת עולמים במהרה בימינו אכ"ר.

לזכות מרן אדמו"ר רבי דוד בן שרה גרינא